

Handläggare
Cecilia Rivard
Telefon: 0850818048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2020-08-27

Reviderad avfallsplan för Stockholms kommun 2021–2024

Svar på remiss från avfallsnämnden

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till reviderad avfallsplan för Stockholms kommun 2021–2024.

Sammanfattning

Avfallsnämnden har utarbetat ett förslag till ny avfallsplan för Stockholm. Planen är i stort en revidering av nuvarande plan. Tre av de fyra huvudmålen är kvar men något omarbetade. Ett nytt huvudmål om minskad nedskräpning har tillkommit. Huvudmålet om farligt avfall har tagits bort och ingår nu istället i övriga mål. Flera av delmålen ansluter till stadens nya miljöprogram och klimathandlingsplan.

Förvaltningen är positiv till förslaget och anser att det är en bra och framåtsträvande plan med skärpta krav på cirkulär ekonomi, matavfallsinsamling, minskad resursanvändning med mera. Planens koppling till stadens miljöprogram och klimathandlingsplan gör det enklare att arbeta in delmål och åtgärder i nämndens verksamhetsplan och att göra uppföljning i verksamhetsberättelsen.

Bakgrund

Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha en avfallsplan som omfattar allt avfall i kommunen, både det som kommunen har ansvar för och övrigt avfall. Planen ska redovisa vilka mål och åtgärder som kommunen långsiktigt planerar för och innehålla uppgifter om allt avfall som uppkommer inom kommunen.

Syftet med avfallsplanen är att ha en strategi för Stockholms stads och andra aktörers arbete inom avfallsområdet. Det gäller planering av nya områden, prövning av bygglov, tillsyn av miljöfarlig verksamhet samt för hur invånarna och verksamheterna i stadens ska hantera sitt avfall.

Tyngdpunkten i planen ligger på kommunalt avfall – avfall som uppkommer i hushållen och liknande avfall från verksamheter.

Avfallsnämnden har utarbetat ett förslag till reviderad avfallsplan för åren 2021-2024. Förslaget har remitterats till ett antal instanser i staden, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 11 september.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Remissen i sammanfattning

Stockholm är en av de snabbast växande regionerna i Europa. Den stadigt växande folkmängden innebär ökade krav på tillräckligt med plats för återbruk och förebyggande åtgärder som hantering av både hushållens och verksamheternas avfall.

I början av 1900-talet slängde varje svensk 25–30 kilo avfall per år, idag är mängden ungefär 465 kilo. Avfallsmängden per invånare i Stockholm har dock börjat avta och förväntas minska svagt under perioden.

Grunden för avfallsplanen ligger i globala, nationella och regionala miljömål och avfallsplaner. Flera delmål ansluter även till Stockholms stads miljöprogram 2020–2023 samt klimathandlingsplanen 2020–2023.

Förslaget till avfallsplan för 2021–2024 är i stort en revidering av avfallsplanen för 2017–2020. Tre av de fyra huvudmålen är kvar men något omarbetade. Ett nytt huvudmål om minskad nedskräpning har tillkommit där åtgärder för att förebygga och avhjälpa nedskräpning samlats. Huvudmålet om farligt avfall har tagits bort och delmålen samt åtgärder för detta ingår nu istället under övriga huvudmål.

Avfallsnämnden ansvarar för framtagandet av avfallsplanen. Under de flesta delmålen redovisas vad Stockholm Vatten och Avfall kommer att göra för att delmålen ska uppnås. Utöver det redovisas åtgärder som stadens förvaltningar och bolag kommer utföra som verksamhetsutövare för att uppnå målen. Där andra förvaltningar och bolag har rådigheten är det viktigt att delmålen arbetas in i respektive verksamhetsplan och följs upp i verksamhetsberättelserna. Planen ska bidra till en positiv utveckling för boende och verksamma samt miljön i staden.

En stor del av den kommande periodens kostnader utgörs av en sorteringsanläggning i Högdalen samt uppförande av sopsugsanläggningar. Utöver det kommer även kostnader för av- och nyetablering av återvinningscentraler och återbruk.

Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål. Under varje mål ges en vision för hur det ska se ut år 2040. Visionsmålen syftar till att nå stadens långsiktiga mål i Vision 2040 Möjligheternas Stockholm. De fyra huvudmålen har sedan brutits ned till mer detaljerade delmål för planperioden 2021–2024 som i sin tur har åtgärder kopplade som kan bidra till att målen kan uppnås. Se bilaga 2 för en tydlig uppställning av mål, delmål och åtgärder. Nedan redovisas de fyra huvudmålen.

Mål 1.

Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt

Stockholms stad eftersträvar att förebygga avfall genom att köpa rätt produkter i rätt mängder. Produkter återanvänds och repareras när så är möjligt. Staden strävar efter att flytta avfallet uppåt i enlighet med EU:s avfallshierarki.¹

Sambandet mellan ekonomisk tillväxt och att mer avfall genereras behöver brytas. En förutsättning för det är att resurser utnyttjas effektivare, att konsumtionsmönstren förändras och att produkters livstid förlängs.

Mål 2.

Nedskräpningen i staden ska minska

Nedskräpade platser kan skapa en känsla av otrygghet förutom att det ser trist ut. Stockholms stad bedriver ett aktivt arbete med att minska nedskräpningen på gator och torg, samt i parker och grönområden. Åtgärderna består i att öka städningen och att med kampanjer och kommunikation förändra medborgarnas attityd och beteende beträffande nedskräpning. Nya insamlingssystem provas och städning sker när människor ser.

Nedskräpning bidrar även till miljöskador genom läckage av mikroplaster och andra ämnen samt kan locka skadedjur.

Mål 3.

Avfallshanteringen ska anpassas till människan

Farsta stadsdelsförvaltning
Stadsutveckling

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

---

¹ Prioritetsordning för hur avfallet ska tas omhand: 1. Förebyggande
2. Återanvändning 3. Materialåtervinning 4. Energiåtervinning 5. Deponering.

Avfallshanteringsystemen ska fungera bra för alla som bor och verkar i Stockholm. Hela hanteringskedjan ska präglas av en god arbetsmiljö, hänsyn till den omgivande miljön och till avfallslämnarna; från det att avfallet uppkommer, via insamlingen till att det slutligen omhändertas och behandlas. Redan innan avfall uppkommer ska förebyggande och återanvändning vara enkla och naturliga åtgärder. De tre delar som behandlas under detta mål är:

- Kunskap, förståelse och bevästande
- Tillgänglighet, användbarhet och användarvänlighet
- Arbetsmiljö

Kommunala verksamheter har ansvar för sitt verksamhetsavfall. För vissa avfallsslag har producenterna ansvar för insamlingssystemen. Inom fastigheten har fastighetsinnehavaren ansvar för att det finns en väl fungerande och lättillgänglig avfallshantering.

Mål 4.

Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering

Detta mål har en central roll för måluppfyllelsen för alla övriga mål. I takt med att stadens befolkning och nyttjande av stadens resurser växer förväntas även mängden avfall som ska tas om hand öka. Även om mängden avfall per person kommer att minska bedöms befolkningsökning utgöra ett större tillskott under planperioden. Även om storstaden har generella förutsättningar för en effektiv avfallshantering är det en utmaning att skapa system som är lättillgängliga, miljö- och kostnadseffektiva och samtidigt väl anpassade till stadsmiljön.

Stockholm behöver också anpassas till ett föränderligt klimat. Kraftiga skyfall och höjd havsnivå leder till översvämningrisker och kan påverka var anläggningar behöver placeras så att inte funktionen slås ut.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Mycket av det som står i förslaget till avfallsplan är välkänt eftersom utgångspunkten är nuvarande plan. Förvaltningen är positiv till förslaget och anser att det är en bra och framåtsträvande avfallsplan med skärpta krav på cirkulär ekonomi, matavfallsinsamling, minskad resursanvändning med mera.

Avfallsplanens koppling till stadens miljöprogram 2020–2023 och klimathandlingsplan 2020–2023 skapar en bra helhet och gör det

enklare att arbeta in delmål och åtgärder i nämndens verksamhetsplan och att göra uppföljning i verksamhetsberättelsen.

Varje huvudmål har ett antal delmål som i sin tur har ett flertal åtgärder. Nämnden är berörd av knappt trettio åtgärder. Samtliga åtgärder som vi föreslås ta ansvar för finns att ta del av i bilagan *Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga*. Förvaltningen bedömer att dessa åtgärder är genomförbara och vissa är redan påbörjade. Förvaltningen fokuserar sina synpunkter främst på de områden och åtgärder som berör vår verksamhet.

Av de fyra huvudmålen så har stadsdelsförvaltningarna framför allt ansvar för åtgärder inom mål 2, *Nedskräpningen i staden ska minska*. Förvaltningen bedömer att föreslagna åtgärder kan genomföras. Att se till att parker och grönområden upplevs som rena, välskötta, trygga och tillgängliga är prioriterat för förvaltningen. Vissa åtgärder som föreslås har utförts i många år som exempelvis att ungdomar har skräpplockning som feriearbete och att vårstädning av grönområden utförs av skolklasser och föreningar.

Förvaltningen anser att en huvudansvarig förvaltning eller bolag ska utses när en specifik åtgärd handlar om samverkan mellan olika verksamheter i staden. Saknas ett tydligt uppdrag är det lätt att ingen tar initiativet till att genomföra åtgärden.

Åtgärden *Hålla en hög standard i stadsdelarnas lekpark* så att de är fria från nedskräpning behöver omformuleras för att bli tydligare och kunna uppnås. Hög standard i lekpark minskar inte per automatik nedskräpningen, snarare tvärtom. Förvaltningen kan öka städfrekvenser och placera ut fler skräpkorgar, men så länge det finns besökare i populära parker kommer de aldrig att bli helt skräpfria.

Ett exempel på åtgärd som ska utföras av stadsdelsförvaltningarna är att vi ska *Kommunicera kring arbetet med att hålla rent samt motverka nedskräpning*. När det gäller kommunikation sker den främst genom digitala kanaler som Facebook och förvaltningens hemsida. Förvaltningen gör bedömningen att stadsgemensamma kommunikationsinsatser är effektivare än ett alltför delegerat ansvar kring kommunikation.

Ett annat förslag på åtgärd är att *Identifiera källorna till marin nedskräpning för att kunna sätta in förebyggande åtgärder*. Det som förvaltningen identifierar som den mest uppenbara källan till

nedskräpning vid, och i, stadsdelsområdets vattendrag är från försäljning av engångsprodukter från caféer, kiosker, mataffärer och liknande. Förvaltningen har svårt att åtgärda detta på egen hand, det kräver samverkan med andra aktörer.

Ett exempel på hur marin nedskräpning kan förebyggas och tydliggöras för allmänheten är förvaltningens överenskommelse om städning vid sjön Magelungen med en lokal fiskevårdsförening. Föreningen förstärker förvaltningens städning längs strandkanten och plockar även skräp i sjön. Information i lokaltidning och digitala media om denna samverkan kan förhoppningsvis fungera inspirerande och förebyggande.

Under 2020 kommer uppförandet av sorteringsanläggningen för mat- och restavfall starta i Högdalen vilket är positivt. Återvinningscentralen för trädgårdsavfall i Högdalen har stängts permanent och kommer att ersättas i Bromma. Det är en utrymmeskrävande verksamhet men det är önskvärt att denna typ av återvinning även finns på den södra sidan av Stockholm.

Förvaltningen gör bedömningen att det i ärendet saknas relevanta jämställdhetsaspekter.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Jonas Wilhelmsson   Sara Wrethed
Tillförordnad stadsdelsdirektör   Avdelningschef

Bilagor

1. Avfallsnämndens förslag till reviderad avfallsplan för Stockholms kommun 2021–2024
2. Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jonas Wilhelmsson, Tillförordnad stadsdelsdirektör	2020-08-05